СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 28. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 4-го ЛЮТОГО 1950. No. 28. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 4, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

МИРОВА СВІТОВА ОФЕНЗИВА КОШТОМ 50 БІЛІОНІВ

Вашингтон, 2 лютого. — Сен. Брайен МекМагон, голова Спільної Конгресової Комісії Атомової Енергії, вийшов у сенаті з пропозицією, щоб Злучені Держави призначили $50,000,000,000 на „глобальний Плян Маршала" в заміну за умову для розброєння. У промові, виголошеній в повнім сенаті, МекМагон радить Америці дозволити Обєднаним Державам керувати таким світовим Пляном Маршала, на що Америка дала б річно $10,000,000,000, значить дві третині з теперішніх видатків на оборону. Тому, що виконання такого пляну мало б тривати пять років, Америка видасть разом 50 біліонів. Впродовж того часу треба б довести до загального пляну контролі атомової енергії і до умови всіх країн, щоб вони призначили на цю працю дві третині своїх теперішніх видатків на озброєння. МекМагон, як знавець атомових справ, твердить, що така мирова офензива це найдешевше грошеве підприємство в історії. Нам удається мабуть врятувати людство від знищення вогнем і промостити шлях новій добі невгаданого достатку для цілого людства, опертого на конструктивнім використанні атомової енергії.

ПРЕЗИДЕНТ НЕ ГОДИТЬСЯ НА ПЕРЕГОВОРИ З РОСІЄЮ.

Вашингтон. — Президент Труман наказав усім департаментам, які мають до діла з підготовою водородної бомби, щоб вони позамикали свої сховки і замкнули свої уста. Якщо хтось буде питати їх про нову бомбу, мають таких людей відослати до Білого Дому за інформаціями. Це сказав президент підчас пресової конференції. Коли його запитали, чи він схильний ще раз звернутися до росіян з переговорами в справі контролі атомової сили, як це пропонують в конгресових колах, президент заявився проти такого пляну. Він теж сказав, що не потрібно формально повідомляти Обєднані Держави, що Америка стримає виріб атомової зброї, якщо вдасться завести світову контролю атомової енергії. Це була думка сен. Артура Г. Ванденберга. Президент сказав, що він стоїть на пляні міжнародної контролі Барука, який уже передискутовано в О. Д., а який Росія відкинула.

НОВИЙ ВИНАХІД ДАЄ ЗБАГНУТИ ТАЙНИ АТОМУ.

Ню Йорк. — Водородне дзеркало, яке дає фізикознавцям спроможність оглянути зверха й унутрі ядро атому, було предметом оглядин на зібранні Американського Фізичного Товариства в університеті Колумбія. Донедавна винахід такого дзеркала був тільки мрією. При його допомозі можна буде збагнути велич сил вселенної.

ФОРД ПРАЦЮЄ ПОНАД ЧАС.

Дітройт. — Форд Мотор Компані покликав 15,000 робітників до праці на шість день у тижні. Вони затруднені в фабриці Ривер Руж, яка хоче збільшити продукцію на 30%. Посилена праця має тривати до місяця травня. Управа Форда заповіла, що в більшій частині варстатів у цілому краю буде їти праця в посиленім темпі.

ОБМЕЖЕННЯ ДЛЯ ІМІГРАЦІЇ, ПЛЯНОВАНІ СЕН. МкКАРРАНОМ.

Вашингтон. — Сен. Пат МкКарран, голова сенатської правничої комісії, зголосив поправку до нового іміграційного закону, щоб застановити вїзд до Злучених Держав нових імігрантів, якщо виявиться, що в Америці є понад чотири мільйони безробітних, або як більше ніж два мільйони подружених осіб мусять жити при родинах.

З Минеаполис звідомляють про домагання Краєвої Лютеранської Ради, щоб у новому законі точніше зясувати, кого треба вважати за дипіста. На зїзді Ради складено звіт з праці над перевозом дипістів. Рада каже, що під її опікою приїхало 12,000 імігрантів, а до Европи вислано 24,000 завірень. Теж кажуть, що треба переконати нових імігрантів, щоб вони не покидали своїх затруднень, до яких вони були зобовязані на підставі „ашурансів", бо це викликає несподівані труднощі. Так в одній місцевості в Норт Дакоті „ціле населення дипістів, складене з сьоми осіб" покинуло фарми й утікло до міста.

ВЛАСНИКИ КОПАЛЕНЬ ПОКИНУЛИ ПЕРЕГОВОРИ З ЛУЇСОМ.

Вашингтон.—Поновна спроба відновити переговори для заключення контракту між власниками копалень і майнерською юнією розбилася, коли власники вийшли з конференції. Вони твердять, що нема як розмовляти з головою юнії, Джоном Л. Луїсом. Їм на відхід погрозив Луїс пальцем, кажучи: „Майнери будуть дальше боротися за справедливість". Власники заявили, що вони погоджуються на плян президента Трумана, щоб заключити перемиря на 70 днів і щоб в міжчасі прослідити всі причини теперішнього хаосу і зголосила свій плян наладнання спору.

СУДДЯ ДАЄ НАПІМНЕННЯ ОБОРОНЦЯМ ДЖУДИТИ КОПЛОН.

Ню Йорк. — Підчас судової розправи проти Джудити Коплон і Валентина Губічева, обвинувачених у шпигунстві, приходить до частих сутичок між обороною й судом. Так напр. адвокат Померанц закинув судді Райенові сторонничість, коли він сказав, що урядовий свідок зробив на нього враження, що він говорить повну правду. На це сказав суддя до Померанца: „Ви маєте нещасну звичку прикидатися невинною людиною або оборонцем справедливости, а теж висловлювати здивування над глупотою суду, якщо суддя видасть рішення в вашу некористь". Небавом потім свідок уряду, який є агентом Федерального Бюра Інвестигації, ще раз свідчив, як панна Коплон зблизилася до Губічева на вулиці в Ню Йорку з відвертою торбинкою при передаванні документів.

АМЕРИКА ГРОЗИТЬ ВІДНОВОЮ ПОВІТРЯНИХ ПІДВОД ДО БЕРЛІНА

Вашингтон, 2 лютого. — Речник департаменту стейту на пресовій конференції загрозив, що американський уряд не може сидіти безчинно й тільки приглядатися, як Росія ломить чотиродержавну умову, заключену 20 червня минулого року в Парижі для наладнання колового транспорту з Заходу до Берліну. Хоч нові повітряні підводи для розбиття блокади, яку почали Совети наново, ще не потрібні, то Злучені Держави вже готові з таким пляном, якщо тільки зайде необхідність.

Пресовий урядник департаменту, Майкел Дж. МекДермот, виявив, що департамент стейту є в безупиннім звязку з американською владою в Берліні і пильно приглядається діянням Совєтського Союзу. „Ми завважали, що останніми часами наложено нові обмеження на транспорти, постачані залізницями й вантажними автами і ми глибоко занепокоєні такою поведінкою, яка нарушує умову, заключену в Парижі про транспорти між Берліном і Західною смугою" сказав МекДермот. Він одначе не виявив, яких засобів думає вхопитися Америка для дальшого втримання колового транспорту.

СЕНАТОРИ ЗА СТВОРЕННЯ ПОЛІЦІЇ ПРИ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВАХ

Вашингтон. — Сенатори Елберт Д. Тамес і Пол Г. Доглес поставили домагання в підкомісії для закордонних відносин, щоб знехтувати можливе вето в Раді Безпеки Обєднаних Держав і перевести ухвалу Асамблеї цієї організації, щоб покликати до життя міжнародну поліцію при О.Д. Коли б сенат ухвалив відповідну резолюцію, тоді Америка взяла б провід у начеркненні відповідної умови на підставі параграфу 51 чартеру О.Д. Там сказано, що поодинокі держави мають право заключити договір між собою для забезпеки світового миру.

ХОЧЕ ПОСТАВИТИ ПІД СУД СТАЛІНА ЯК ВОЄННОГО ЗЛОЧИНЦЯ

Вашингтон. — Джозеф Б. Кінан, головний прокуратор Злучених Держав підчас суду над японськими воєнними злочинцями в 1946 р., пригадав, що цей суд виправдав японського цісаря Гірогіта і звільнив його від обвинувачення в воєнних злочинах. Зате, на думку Кінана, треба поставити під суд совєтського премієра Йосифа Сталіна. „Коли йдеться про двох з них, то є далеко більше підстав притягнути до суду Сталіна ніж Гірогіта". Кінан згадав на докази, які предложено судові для звільнення цісаря від обвинувачення і виявив, що тоді теж вийшли на яв умови між Советами, Японією й Німеччиною для складення плянів панування над світом на підставі засади „Діли й пануй".

ДЕНАЦІФІКАЦІЙНІ СКАНДАЛИ

Франкфурт, 3 лютого. — Американська влада буде змушена вмішуватись у денафікаційні скандали, звязані з судовими доходженнями в Штутгарті. Закидається хабарництво та протекцію. Найгірше озлоблення мало викликати припинення судових доходжень проти д-ра Гялмара Шахта, б. президента Державного Банку за націстівської влади.

ПЕРЕДБАЧУЮТЬ МОЖЛИВІСТЬ АТОМОВОГО РОЗЗБРОЄННЯ

Лондон, 3 лютого. — Уся британська преса того переконання, що водородна бомба спонукає вільний Захід і комуністичний Схід до нових переговорів в справі контролі атомової енергії. Лондонський „Таймс" доражує демократичним потугам пробувати ще раз переговорювати в цій справі з Кремлем, бо тільки міжнародна контроля може забезпечити світ перед новою катастрофою. „Дейлі Миррор", що попирає владу Партії Праці, пише, що хіба тепер уже добачують в Вашингтоні й Москві, до чого можуть довести переговори в зброєнню. Комуністичний „Дейлі Воркер" написав великими буквами, що атомова бомба мусить бути заборонена та що Захід повинен приняти совєтську пропозицію в справі атомової контролі.

„ДЖЕНЕРАЛ ГРІЛ" ПРИВІЗ 261 УКРАЇНЦІВ, СПРОВАДЖЕНИХ ЗУАДКОМІТЕТОМ

Ню Йорк, 3 лютого. — Мряки на океані припізнили прибув „Дженерал Гріл" до нюйорської пристані на один день і він прибув у четвер замість у середу, як було проголошено. Тим кораблем приїхало з Німеччини 261 українців, спроваджених ЗУАДКомітетом. Між ними було 180 осіб, що прибули на безіменні завірення. Прибувші розїхалися на фарми по різних стейтах, як Оклагома, Тексас, Савт Дакота. До Вірджінії відїхало 40 осіб. До Филаделфії відїхав відомий картограф д-р Микола Кулицький.

ПОВЕРХ $2,000 НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ В ЕВРОПІ

Ню Йорк, 3 лютого. У звязку з проголошенням УККомітетом акції в справі Національного Фонду, Комітет Допомоги Українській Студіюючій Молоді в Европі закінчив свою окрему збіркову акцію, бо відповідної допомоги на ту ціль сподіється зі загального фонду. Комітет в проводі якого є п-ні Стефанія Галичин, д-р К. Кисілевський та проф. І. Недільський, при цій нагоді повідомляє, що за один місяць збіркової акції вплинуло до Комітету поверх 2,000 долярів, з чого $1,500 вже вислано до розпорядження студентсько-допомогових інституцій в Европі. Проголошуючи закінчення окремої збіркової акції, Комітет рівночасно прохає всіх, тих, що ще досі не звернули збіркових лист, щоб вони зробили це по можности якнайшвидше, пересилаючи листи і зібрані на них пожертви на адресу секретаря Комітету, проф. І. Недільського, 11 Іст 7-ма Стріт, Ню Йорк Сіті.

КАНАДА ПРОГАНЯЄ ДВОХ УРЯДОВЦІВ З ЧЕСЬКОГО ПОСОЛЬСТВА

Оттава, Канада. — Канадський уряд видав доручення прогнати з краю двох урядовців чехословацького посольства в відплату за прогнання двох канадських повітряних аташе з посольства у Празі. Канадійці приїхали до Праги у вівторок, а чеські урядовці з департаменту закордонних справ почали над ними допити. Оба канадці заперечили, наче б вони зробили щось такє, що могло б вказувати на їх вороже наставлення до празького режиму. Чехи закинули їм організування шпигунства й надужиття гостинности. Після допитів чеський кабінет рішив прогнати канадців упродовж сьоми днів.

ЗАПОВІЛИ БЕЗПЕРЕРВНІ СТРАЙКИ

Сидні, Австралія, 3 лютого. — Комуністичні робітничі провідники проголосили, що не будуть попирати нового уряду, бо він не є за „дислокацію промислу" Одночасно заповіли, що будуть змагати змусити уряд приняти їх політику „безперервними страйками", щоб спаралізувати весь промисл.

БЕЗРОБІТТЯ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ

Франкфурт, 3 лютого. — Уряд Західної Німеччини виготовив програму негайної заради безробіттю, яке зросло до 2,000,000 осіб. Але на здійснення цеї програми бракує грошей. Тільки Західні держави могли б помогти і дати нові кредити.

ЗАХІД САБОТУВАВ ВІЙНУ, КАЖЕ МОСКВА

Лондон, 3 лютого. — Московське радіо, витаючи 7-літню річницю перемоги під Сталінградом, закинуло західним Аліянтам „злочинний саботаж" у другій світовій війні по тій причині, що вони нібито протягали з отворенням „другого фронту в Европі". Полковник Яхаров назвав перемогу під Сталінградом „найвищим тріюмфом сталінської майстерности".

ВАТИКАН ПРО ВОДОРОДНУ БОМБУ

Ватикан Місто, 3 лютого. — „Осерваторе Романо", ватиканський офіціяльний орган, обговорюючи розпорядок президента Трумана в справі виготовлювання водородної бомби, пише, що це означає, що „холодна війна" ступає по такому шляху, що веде неперебірно до „збройної війни". Виглядає, що през. Труман не вірить, щоб можна було дійти до згоди з Росією.

БІЛЯ 70 СОВЄТСЬКИХ СУБМАРИН НА ПАЦИФІКУ

СОВЄТСЬКА ЗАГРОЗА ЗАСТАВЛЯЄ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ СКРІПИТИ ТИХО-ОКЕАНСЬКІ МОРСЬКІ СИЛИ.

Токіо, 3 лютого. — Адмірал Форест П. Шерман, головнокомандуючий американськими фльотними операціями, заявив кореспондентам, що Росія має від 60 до 70 субмарин, які оперують на західнім Пацифіку. Це є майже четвертина усіх субмарин, якими розпоряджає совєтська фльота. Кількість совєтських субмарин на Пацифіку постійно збільшається, казав адм. Шерман. Мабуть з Росії надходять частини субмарин до Владивостоку і там їх складають. Історія двох останніх світових воєн переконує нас, казав Шерман, що субмарини є „справжньою загрозою". Цю „загрозу" обговорював ширше адм. Шерман на нарадах шефів обєднаних штабів збройних сил, що були теж і учасниками цеї пресової конференції. Крім адм. Шермана як шефа штабу фльоти, були ще ген. Бредлі, предсідник обєднаних штабів, ген. Дж. Лотон Коллінс, шеф штабу армії та ген. Гойт С. Ванденберг, шеф штабу авіяції. Всі вони давали кореспондентам вияснення, чому і як треба збільшити морські збройні сили на Пацифіку. Вони теж заявили, що в штабі ген. МекАртура представлено їм в знаменитий спосіб" американські пекучі мілітарні проблеми на Далекому Сході. Ген Бредлі вияснив ще й справу Формози, кажучи, що вона може мати для Злучених Держав „певне стратегічне значення", зокрема тоді, якби її опанувала сила, яка є ворожа Америці.

БОЛДВИН ПРО „БЕЗУМОВНУ ЗДАЧУ" ЯК „ГРУБУ ПОМИЛКУ".

Ню Йорк.— Гендерсон Болдвин, відомий знавець військових справ, пише в журналі „Атлантик Монтлі" (за січень) про міжнародню політику, при чому аналізує деякі воєнні рішення, тісно звязані з закордонною політикою президента Рузвелта, що мав рішальний голос між західними аліянтами. Болдвин каже, що на цих рішеннях фатально мстилася сліпа віра Рузвелта в те, що він „очарує" Сталіна і таки наклонить його до мирної співпраці. Одначе найгіршим воєнним промахом Рузвелта вважає Болдвин його вимогу „безумовної здачі". Ця вимога була „грубою помилкою", пише Болдвин, вияснюючи це так: „Безумовна здача була політикою політичного банкротства, яка проволікала здійснювання нашого мілітарного завдання — перемоги — та ствердила брак розумної мирової програми з нашого боку . . . Ми забули, що всі війни мають свої цілі, а всі перемоги умови; ми забули, що виграти війну є цілковито так само важливим, як виграти мир . . ."

НОВА КАБІНЕТНА КРИЗА В ФРАНЦІЇ.

Париж, 3 лютого. — Французький премієр, Жорж Бідолт, ледви вийшов ціло зі своїм бюджетовим предложенням, а вже загрожує йому нова криза. Соціялісти загрозили, що вийдуть з міністерського кабінету, якщо уряд не погодиться на виплату робітникам пропонованого ними бонусу, що коштував би 19 біліонів франків. Оріоль годиться на 12 біліонів, [illegible] соціялісти стоять далі при своїм.

ДРУКАРСЬКІ ПОМИЛКИ — „НОВИЙ СПОСІБ САБОТАЖУ".

Відень, 3 лютого. — Центральний контрольний комітет мадярської комуністичної партії подав до загального відома, що існує новий спосіб „підпольної акції", звернений против комуністичної влади. Ця акція має проявлятись навіть в комуністичних газетах, а є нею „друкарські помилки". Таких „помилок" було останніми часами дуже багато і вони мали би бути тої роду, що вказували б читачам, як властиво треба розуміти те, що друкується. Цю акцію вважають головно ділом самих таки комуністів, що вказувало б на підпілля у самій комуністичній партії.

В ЧЕХІЇ ЛІКВІДУЮТЬ „БУРЖУЇВ"

Прага, 3 лютого. — Від жовтня вислано до таборів праці біля десять тисяч осіб, щоб їх там навчити „соціялістичного способу думання та праці". Щоб перемінити Прагу на чисто „робітниче місто" переводиться дальшу чистку з „буржуазного елементу". Таким чином вислано тепер до робітничих таборів біля 50 бізнесменів та власників „люксусових ресторанів". Знов у Верні почався суд над студентами, норсками та священиками, яким прокуратор закидає, що помагали втікачам та тим, що намагаються повалити комуністичну владу в Чехословаччині.

ФРАНЦІЯ РАТИФІКУЄ РЕЖИМ БАО ДАІ.

Париж, 3 лютого. — Президент Оріоль підписав документ, що ратифікує режим Бао Даі, голови вєт-намського уряду в Індокитаю. Тим самим Франція дала спромогу визнати цей режим теж і Злученим Державам та Великій Британії, що цілком певно скоро наступить вже з тої причини, що Совети поспішились визнати пятиколонний вєт-намський режим Го Чі Мінга в Індокитаю.

МІНДСЕНТІ ДУЖЕ ХВОРИЙ

Відень, 3 лютого. — Священик, що прибув з Угорщини, каже, що кардинал Міндсенті находиться під Будапештом, а стан його здоровя „дуже критичний".

АТАКУЄ ТРУМАНА І ЧОРЧИЛА.

Берлін, 2 лютого. — „Нає Дайчлянд", часопис, що виходить за дозволом совєтської влади, гостро напав на президента Трумана за його оповістку в справі водородної бомби. Часопис пише, що тепер стало кожному ясно, що „панове Труман і Чорчил завзялись вигубити людство". Проте часопис вважає їхні заміри „блофом", бо атомова бомба не є сьогодні ніякою тайною. Часопис назвав ще през. Трумана „воєнним підпалячем ч. 1", додаючи, що його мрією, як і Чорчила, є тільки одне: якби то вигубити якнайбільше мільйонів людей на світі.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕСТАРІЛІ МЕТОДИ

Стоїмо перед загрозою вибуху нового страйку, тим разом телефонного. Мабуть не треба широко розводитись над шкодою, яку приніс би такий страйк цілій країні. Прямо важко уявити собі, як виглядало б наше життя, так тісно ввязане у різних ділянках — з телефоном. Тому і не диво, що питаємо себе: як можна в модернім господарстві й розумнім та поступовім суспільстві допускати до таких страйків як телефонний, транспортовий, вугільний і т. п.? Проте ці страйки вибухають і тим самим виявляють влабість демократії, що не знайшла ще й до цього часу розумнішого способу полагоди спорів між робітниками і працедавцями, чи — як це звичайно в Америці говориться — між працею і управлінням.

Так, як тепер маються справи, робітник має право страйкувати. Щодо цього немає найменшого сумніву. Питання відноситься тільки до цього, чи в сьогоднішніх обставинах страйк взагалі, чи такий, як от телефонний, не є наскрізь перестарілим способом боротьби робітництва за кращі умовини праці. Очевидно, що розвязка цього питання не залежить від самого робітництва, ні від самих працедавців. Тут треба спільного порозуміння між працею і управлінням. На конечну потребу такого порозуміння повинен натискати весь загал, бо всі ми однаково заінтересовані в тому, щоби був спокій і порядок в господарці країни.

Про ці речі заговорив якраз у пору Ерік Джанстон, б. предсідник Торговельної Палати Злучених Держав, що був у воєнних часах економічним дорадником уряду. Він загально відомий з опису своєї подорожі до Совєтів. Ерік Джанстон належить до таких ліберально думаючих американців, добре обзнайомлених з виробництвом і працею, які свято переконані, що коли б виелімінувати політику з проблеми взаємовідносин між робітниками і працедавцями, то її не було б важко розвязати. Іншими словами: треба залишити робітниче законодавство підготовці таких людей, що представляють працю і управління і піддати Конґресові до ухвали те, на що вони самі погодяться.

Хто знає історію внутрішньої політики останнього десятиліття, той мусить признати, що робітничий рух звязано з партійністю, хоч не формально, але практично. Навіть робітничий закон Тефта-Гартлі у великій мірі звязаний з боротьбою обидвох головних партій за владу. Тому саме, як слушно завважує Джанстон, як довго робітниче законодавство буде вислідом політичної боротьби і хвилевої перемоги тої чи другої політичної партії, воно ніколи не буде задовільним.

Джанстон переконаний, що фабриканти, чи ті, що управляють підприємствами, не є сьогодні тими, якими були тому 50 років. Цілком іншим є нині теж і американський робітник. До того американський загал добре розуміє, що Америка мусить стати сьогодні передовою країною і давати приклад, як розумно вміє демократія розвязувати усі суспільні проблеми, бо тільки таким способом буде можна спинити комуністично-тоталітарну агресію. Тому є всі дані на те, щоб праця і управління сіли за стіл і спільно порозумілись, якими способами найкраще розвязувати спори між робітниками і працедавцями, виеліміновуючи такі страйки, які є загрозою для цілої країни, чи взагалі усі страйки, як перестарілі засоби робітничих змагань до кращих умов праці.

Індокитайський конфлікт

Дня 30-го січня совєтське агенство ТАСС повідомило, що совєтський уряд визнав офіціяльно „вет-намську демократичну республіку" Го Чі Мінга в Індо-китаю. Чергового дня повідомлено про рішучий протест французького уряду проти цеї совєтської акції, з рівночасною осторогою, що вона може серіозно погіршити французько-совєтські стосунки та що справа готова опинитися в Організації Об'єднаних Націй. Ще один день пізніше совєтський амбасадор в Парижі, з контр-революційним прізвищем Олександер Богомолов, відіслав французькому міністерству закордонних справ назад протестаційну ноту „з пошаною" та з допискою, що він „не вважає за можливе прийняти ноту того роду". До того долучується заява секретаря стейту Ачесона на пресовій конференції у Вашинґтоні, який вважає визнання Совєтами режиму Го Чі Мінга доказом його ворожости до Індокитайської незалежности, а французький уряд, коментуючи виступ Ачесона, висловив надію, що протягом найближчих днів Злучені Держави визнають піддержуваний Францією та очолюваний Бао Даі ветнамський уряд Ляоса і Камбоджі.

Це є факти останніх днів, які на тлі загального положення в Азії видвигають проблему Індокитаю на чоло міжнародних подій та роблять її одним з головних аргументів в теперішній холодній війні між тоталітарно-большевицьким Сходом і демократичним Заходом. Це тим більше, що, як це твердить Ню Йорк Таймс в редакційній статті з 1-го лютого, совєтське визнання Го Чі Мінга означає практично „зелене світло" — вільну дорогу для генерального наступу большевизму на цілу Азію.

Історичний розвиток останніх подій в Індокитаю, що призвів до теперішнього положення, видержаний в клясично комуністичному стилю. Але насамперед коротко про сам Індокитай, як країну, відому теж під назвою французької Задньої Індії.

Французький Індокитай лежить на сході Індокитайського півострову та відділений від Китаю Тонкінським заливом і Китайським морем на сході і південному сході, Сіямським заливом на заході і Бурмою на північному заході. Він займає 268,194 квадратних миль простору, охоплюючи Кохінхіну, Камбоджу, Аннам, Ляос, Тонкін і Кванчован. Загальна кількість населення країни виносить 22,637,000, що його творять тубильці, головно анаміти. Крім того є ще 325,800 китайців і 41,285 французів, з того 10,574 в збройних силах. Головним містом є Ганой. Французькі впливи в тій країні датуються ще від 1787 року, коли то, зусиллями французького місіонара, епископа Адрану, підписано договір між „королем" Кохінхіну і Людвиком XVI.

Інспірований Москвою комуністичний бунт почався в Індокитаю три роки тому, після довшої попередньої підготовки. „Вождем" тої комуністичної „визвольної боротьби" став Го Чі Мінг, що наостанці і проголосив „вет-намську демократичну республіку", визнану тепер офіціяльно Совєтами. Тим самим громадянська війна між Го Чі Мінгом і його комуністичними партизанами та піддержуваним Францією вет-намським урядом Бао Даі на свій лад „експанізується", чи — з останньої історії — „грекізується". Під формою „громадянської війни", яку ведуть між собою індокитайці, практично ведеться в мініятурі світова війна, з участю всіх противорічних собі сил.

Французька Національна Асамблея вже ратифікувала договір з урядом Бао Даі і великі контингенти французьких військ борються/тепер разом з ним проти комуністів. На найближчий час — як уже згадано — заповідається визнання Бао Даі теж Злученими Державами і Британією. Вслід за тим визнанням, очікується теж конкретної американської допомоги. З другого боку, таку ж допомогу місцевим комуністам, в додатку до останнього дипломатичного визнання, дає Совєтський Союз і червоний Китай. Коротко, повторюється історія з Еспанії і Греції. Її вислід залежатиме в першій мірі від солідарного становища західних аліянтів.

При цьому не бракує доказів, що гра йде не тільки за сам Індокитай, як і не про саму тільки Грецію йшлося в піддержуваній Комінформом „демократичній республіці" Маркоса. Що більше, совєтська акція з Індокитаєм не відноситься теж до самої лише Азії. В грі є ті самі цілі, що були в Китаю, в Берліні та на всіх інших перехрестях східно-західних суперечностей. Совєтське визнання вет-намської „демократичної республіки" має не тільки на меті проковтнути ще один великий шматок Азії, але рівночасно теж послабити західний фронт в Европі. Авторитетний в цих справах орган Комінформу, пишучи недавно про намагання комуністичної п'ятої колони саботувати висилку французької зброї до Вет Наму, коментував це як зусилля „міжнародного пролетаріяту", звернене проти „англо-американських імперіялістів". І тому теж в американських коментарах до цих подій стверджується, що події в Індокитаю могли теж бути одним з аргументів, що заставили президента Трумана дати свою апробату на продукцію водородної супер-бомби.

ПРО НАШІ НЕДОСТАЧІ

(Лист з Европи).

Перебуваючи на чужині, ми часто готові дивитися на свої справи крізь рожеві окуляри. Нам здається, що все у нас гаразд, що коли десь якась нарада патріотів ухвалила те або це, то вже інші патріоти можуть собі спокійно „спочивати на лаврах". Але при тім ми забуваємо, що в нашому національному житті доба декляpацій, маніфестів, універсалів давно минула. Не самих сильних, гарячих і щирих почувань вимагала від нас сучасна ситуація, а упертої систематичної, **умілої** праці.

В першу чергу ця праця потрібна в ділянці інформації чужого світу про український рух. Коли порівняти, що робиться в цьому напрямі у нас, із тим, що зробили і роблять наші сусіди, то стає моторошно: ми фатально „пасемо задніх" на цьому відтинку. Приміром, польські автори - політики, журналісти, учені видали вже десятки книжок в своїх справах різними мовами, особливо ж англійською. Польські журналісти видають такі солідні публікації як "East Europe" (тижневик у Лондоні), "Eastern Quarterly", друкують "Bulletin Intermarium" (Рим), публікують книжки в польській справі мовами французькою, еспанською і т. д.

Хоч у нас є Товариства журналістів, але вони діють більше на папері. Тому кому дбати про постачання українського матеріялу в чужі часописи. Нема в цій праці системи, пляну, все діється з почину окремих осіб.

Не хочу винувати тут наших журналістів. Умови їх життя на еміґрації склалися здебільша так, що вони частіше мають у руках кайло або лопату ніж перо. Але тут уже треба кликати на поміч наше громадянство і письменне і малограмотне, і навіть неписьменне. Треба пам'ятати, що добре вироблений журналіст може для нашого народу зробити неоціниму працю: він дає світові матеріял про український народ і його боротьбу. Свого часу журналіст Михайло Драгоманів заповнював своїми інформаціями про Україну пресу французьку, італійську, швайцарську, німецьку, англійську. Наша справа виросла тепер своїми розмірами і завданнями так, що нам треба мати десятки культурних, талановитих журналістів в Европі та в Америці.

А в цей час наша інформація в чужині стоїть тепер нижче ніж була перед другою світовою війною. Приміром, у Лондоні перед війною видавало Українське Бюро свої інформації для преси. (Редактор д-р Кисілевський). Тепер ми в Лондоні і того не маємо!

В Парижі був теж інформаційний листок українською мовою, — тепер його нема.

Українська Національна Рада, створена 1948 р., в Европі поставила собі завдання — створити Інформаційне Бюро для чужої преси. На жаль, недостача фондів не дозволила досі здійснити цього наміру. Тільки в Америці заходами Панамериканської Української

(Продовження на стор. 3-тій)

СТРУНИ

Українська пісня одвіків була незмінним супутником визвольних змагань української нації. І якщо голос народу — голос Божий, то це в першій мірі відноситься саме до нашої незрівняної, найкращої в світі пісні.

Кобзарське мистецтво досягло свого кульмінаційного розвитку за часів повстання могутньої Козацької Держави. Коли треба було підіймати народ до загального зриву за свою незалежність і волю, великий гетьман, Богдан Хмельницький ужив найкращої зброї, якої ніхто не всилі побороти.

— Ідіть, сини мої, — говорив він січовим боянам, старечі руки яких вже не могли тримати гартованих шабель, зате ще досконало володіли дзвінкими струнами! — Ідіть по всій Україні і кличте народ до боротьби. Перемога від Бога, але лицарство — наше. Будьте ж, будьте благословенні, сини мої.

І йшли вони чорними шляхами з мальованими кобзами, з багатострунними бандурами, старі, але молоді духом, сліпі, але всевидющі співці, несучи по всіх усюдах заповітний наказ гетьмана Богдана Зіновія Хмельницького. На велелюдних майданах, на ярмарках і роздоріжжях, в кожному селі і місті бреніли чисті, кришталеві звуки бандури про плач невільників на каторзі, про героїчні походи Запорозької Січі і месників України — Лободу, Наливайка та Остряницю.

— Хто хоче за християнську віру на колу сидіти, хто за святий хрест рад, щоб його четвертовано, колесовано, хто готов прийняти всякі муки і не боїться смерти, то приставай у козацтво. Не треба смерти боятись: від неї не встережешся — так гукали вони до зворушеного натовпу, і на їхній поклик ставали тисячі...

Та недовго втішався український народ своєю державністю. Після блискучих перемог під Жовтими Водами, Пилявцями і Зборовом знову настала вікова з малими просвітками ніч ганебної неволі. Вітальну пісню про „Червону калину" замінила сумовита „дума про смерть козака - бандурника".

Ще більшої наруги зазнав український народ після революції 1917 року, відколи розхристані матроси кривими багнетами занесли на Україну московське „яблучко". Україна одразу ж перейшла до протинаступу на культурному фронті, що позначився нечуваним розквітом українського мистецтва. В цій боротьбі двох культур, за доби так званого українського ренесансу також повстала і славна капеля бандуристів ім. Т. Шевченка.

У противагу гармошці з її сороміцькими частушками знову залунали невмирущі козацькі пісні і степові думи українського народу.

Такого стану речей не могли стерпіти большевицькі диктатори. Вони проголосили найганебніший в історії людства погром на творців української культури. Найкращі письменники, артисти, малярі й науковці безслідно зникають в Соловках, в Сибіру, в Колимі. Капелю ж бандуристів репресовано з України під виглядом довготривалого турне по далеких закутках Середньої Азії та інших міст Совєтського Союзу. І треба було мати великого щастя чи навіть чуда, що й за таких обставин капеля зберегла своє існування. Чи не тому, що можливо їй судилося сповнити найбільшу месіянську ролю з усіх мистецьких організацій, які вже давно загинули? Здається, само Провидіння керує її долею.

Триста років тому на наказ гетьмана Богдана Хмельницького з піснею про червону калину ішли січові співці муравськими, ромодянськими та полтавськими шляхами, а тепер несуть вони бандуру, що нагадує форму земної півкулі — по всьому світу. З цього погляду прекрасна пісня про гетьмана Богдана Хмельницького та його славних подвижників Нечая, Богуна і Кривоноса, пісня, яку з усією силою своєї віртуозности і мистецького темпераменту виконує сам керівник капелі Григорій Китастий, може бути програмовою для цього неповторного ансамблю.

Капеля бандуристів ім. Т. Шевченка нерозривно звязана з минувшиною нашого народу, вона є закономірним переємником і носієм його історичних традицій та правдивим віщуном нашої майбутности. Вона є найбільшим мистецьким здобутком, національним скарбом, загуба якого була б рівнозначною з програною битвою.

Хай же, хай лунають чисті кришталеві звуки бандури на американському континенті. Щоб відчули люди української крови духову єдність, бо ніщо так не єднає нас, як пісня. Хай же, хай барвиста мелодія, стократ сильніша за легендарне євшан-зілля, нагадає їм, хто вони. Щоб відчули люди української крови своє історичне призначення.

Олекса-Розмай.

10)

Всі слухали з найбільшою увагою, зачаровані новим відкриттям, так наче б прийшла якась богиня і відхилила їм завісу з однієї з таємниць природи. Рішучість і самопевність інженера всім незвичайно заімпонувала, і ніхто з них не сумнівався, що інженер знайде розв'язку, бо ж мав у руках усі нитки і, найважливіше, сам винахід!

— Чи ви, дорогий інженере, — спитав Селецький не боїтеся, що хтось може вам ваш винахід викрасти? Він же ж представляє незвичайну цінність!

Він підійшов до дверей і випробував, чи вони міцно забезпечені замками. Потім відчинив одне з вікон.

— Треба конче подбати за крати, — сказав він, критично поглядаючи на віконні засуви і випробовуючи, чи щільно замикаються.

— Я це брав на увагу, — відповів Жученко. Проте, винахід у такому виді, як він є, для чужого не являє ще ніякої вартости. Найвищу формулу, як я казав, маю для 18 відсоткової речовини, але всі записки щодо неї я добре зберігаю. А втім, нікого чужого до робітні не впускаю, самі свої, кому можна довіряти. Зрештою, завтра обведуть увесь город кільчастим дротом.

— Проте, як я чував, винаходом усі дуже інтересуються, — сказав Селецький, замикаючи вікно. — Як ви думаєте його використати?

— Доки не розв'яжу головних проблем, усі думки про дальше використання — для мене нереальні. Знаю, що вже тепер міг би я дістати мільйони, проте, в мене є й моральні передумови. Будь хто мого винаходу ніколи ні дістане, — він увесь належить Україні.

— Патріот! — викрикнув трохи патетично Селецький, і весело поклепав Жученка по плечах. Він витягнув свою люльку і хотів її набити тютюном, але інженер перестеріг його, що в лабораторії курити небезпечно.

— Ну, то, голуб'ятка мої, я вже піду. Не хочу вам довше докучати. Ввечорі сходимося п'ять мінут до початку вистави перед театром!

— Всі розпращалися і розійшлися.

— З'їмо обід сьогодні в ресторані, а потім їдемо в парк, — сказала Ганка.

— Або на футбольні змагання, це подорозі.

— Чудово! З обарінками з маком і лімонядою!

ЧАСТИНА ЧЕТВЕРТА.

Драбина під вікном. — Левкова люлька. — Незнайомий перелазить через огорожу. — Влом. — Ограблений вломник. — Де дівся Левко? — Наречений Марти.

Інженер вертався з театру досить пізно. Ішов пішки, бо була гарна місячна ніч. На вулицях пригашено газові ліхтарні, але було і без того добре видно в місячному сяйві. День пройшов інженерові гарно і він був задоволений. Був би ще з великою охотою побув трохи з Ганкою, але вона завтра мала в бюрі велику працю і мусіла рано вставати.

Інженер дійшов до свого будинку. Саме увійшов у тінь каштанів, коли неждано став, як укопаний. Ні, не було сумніву — хтось добувався до вікна його лабораторії!

Інженер не належав до боязливих. Кількома скоками був він коло хвіртки, крутнув ключем і, перебігши навскіс через квітники, став перед драбиною, приставленою до вікна. Вікно партеру було на високому підмуруванні, так, що досягти його можна було тільки з драбини.

Проте, нікого при драбині вже не застав. Швидкі кроки за вуглом дому насторожили його увагу, він поскочив у тому напрямку, але темна тінь, що залягла той бік дому, не дала йому змоги там щонебудь побачити. Інженер повернувся назад до драбини і став на мить безрадний. Бігти навколо дому? Він завагався, — не тому, що напасник міг би в тіні легко боронитися і його поранити, але інженера тривожило те, що саме встиг вломник зробити. Інженер підліз по драбині і штовхнув вікно: воно подавалося. — „Невже я забув його замкнути?— подумав він. — „Ні, не може ж того бути!" І він пригадав собі, як оглядали з Селецьким і Левком вікно, як Левко накінці ще раз перевіряв, чи замкнене.

Інженер зіскочив з драбини, відклав її набік і хотів податися до входових дверей. Неждано погляд його впав на стежку, на місце, де стояла драбина. Якийсь предмет лежав на жорстві, видний виразно в місячному сяйві. Інженер нахилився і підняв його. То була люлька. Левкова люлька!

Ні, помилки не могло бути: таку саміську люльку мав Левко! Ще до того запах тютюну, того самого тютюну, що невідлучно йшов за Левком. Інженер став спантеличений, — „І хвіртка була замкнена — подумав він, — отже це хтось із домашніх. На, маєш тобі,— ще того треба!" Страшне підозріння закралося йому мимоволі в душу.

Він схопився і побіг, щоб скоріше заглянути до лабораторії. Саме відмикав двері, коли вікно вгорі відчинилося і з нього виглянув Левко.

— А, то ти! — сказав Левко, позіхаючи. — Я почув чиїсь кроки і виглянув...

— А ти ще не спав? — спитав підзорливо Жученко.

— Ні, чогось не хочеться. Зайди до мене, закуримо.

— Ні, пожди, до лабораторії стався влом. Чи ти не чув нічого?

(Дальше буде).

Іван Кедрин

НА ОВОЧЕВИХ ФАРМАХ

(Репортаж)

2. Куховарство, меноніти і клопіт з автами.

Кухня в готелі — це звичайно санктуарійом, куди не мають доступу непричасні й неупривілеєні. Тому, коли аж чотири особи — д-р В. Ґалан, містер Дж. В. Бішоп, І. Щупаківський і я — ввійшли до кухні в „Ґеттисбурґ - Готел", то ми викликали таке враження, як кожна інвазія. Але кухонний „бос" був дуже чемний і не перешкоджував нашій „інспекції". З двох різних кінців кивнули нам головами дві дівчини, яким на обличчях вимальована українська національність. А з-поза довжезного столу виступив і підійшов до нас гарний здоровий парень. Михайло Кулик, коло 23-ох років, має повний харч, який лише захоче, і 75 дол. місячно. Його сестра теж там працює. Їх загалом 5 душ, мешкають разом у великому окремому домі в Арентвіл, звідки роз'їздяться до праці. Наш Михайло невдоволений найбільше тим, що має вільний день у четвер: „не можна піти ані до церкви, ані до кіна". (Ґеттисбурґ ще не знає „нон-стап" програм). Зідхає, що від ранку до вечора мусить сидіти в кухні. Але признає, що відношення до нього дуже добре. Тільки не має зрозуміння, що таке практичний вишкіл у практичному фаху. Його „бос" пояснює, що він уважає Кулика проворним і талановитим, тому не виключає, що він міг би колись стати і зверхником, „менаджером". З жалем згадує про українця, який відійшов від них до Ню Йорку, хоч мав у них помешкання, повний харч і вже 125 дол. місячно.

— Чоловіче, — кажемо Михайлові, — Ви не розумієте, що значить в Америці виказатися, як фахівець з американським „експіріенсом". Сидіть на місці, видержіть, навчіться тут куховарити й вести готелеву кухню, здобудете хліб на все життя, а може і підставу до великого маєтку. Маєте час переноситись кудиінде, маєте ще час навіть женитися.

Чи ми переконали евентуального майбутнього власника готелю чи ресторану в Америці — не знаємо, але на прощання Кулик настирливо просив І. Щупаківського поручити до кухні ще двоє українців, бо „багато роботи, місце повинно бути". Я з жалем подумав, що не можу сам туди старатися, бо — „замолодий".

***

Церква менонітів у не-то містечку не-то селі Фейрфілд, Па. Містер Бішоп здержує перед нею авто, а п. Щупаківський відважно йде до середини. Крізь вікно чути розмову. „Що це, питаю. — Лекція англійської мови?" Ні, пояснюють мені, це менонітська проповідь у формі діялоґів. Звідкіля ж там узялись наші люди? Ано, фармері-меноніти, не маючи куди (бо ніякий український священик ще в цій околиці не показався) — звозять в неділі своїх робітників-українців до своєї св'ятині. Ці навіть не перечаться, бо це єдина для них нагода — стрінути земляків-сусідів та — після менонітської відправи — погуторити під тією церквою так, як колись у рідному селі. Вони обступають Щупаківського: головною розмовою нині є справа членських зголошень до УНСоюзу.

Між присутніми — дружина вчителя з Поділля, п-ні Ірина Т., якої врода суперничить з елеганцією.

— Пані (кажу), Ви вже геть замериканізувались. Куди ж Ви їздите на покупки і як

Ялинка у домі пп. Аполлона й Ірини Т., тепер робітників на овочевій фармі містера Массельмана.

Ваш чоловік став міліонером, що можете собі дозволити на такий виряд?

— Це мені приніс американський Дід-Мороз під ялинку.

— Що саме?

— Те, що бачите на мені й чого не бачите.

Виявляється, що господарі пп. Т., містер і місіс Массельман, великі багатирі, належать до еліти американських приятелів українців. На кутю до пп. Т. зійшлось 5 українських родин, а з доручення господарів Дід Мороз поклав під ялинку для них коло 70 пакунків (між ними й елеганцію п-ні Ірини: червону оксамитну сукню, червоний зимовий плащ, капелюшок з замашистим пером, чорні замшові черевички, „найлони", шкіряні рукавички, чудову торбинку і її двоє дітей таксамо „виштафіровані" Дідом Морозом на останній ґудзик). Чоловік п-ні Ірини, Аполлон Т., перестудився і сидить дома. Після світлини з українськими сумнівними кандидатами на менонітів — їдемо далі і вступаємо до п. Аполлона Т. Окремий дім в саду, помешкання дійсно репрезентаційне, 3 кімнати вдолині, 2 вгорі, з усіми шиканами американської цивілізації. Родина пп. Т. інтелігентська, що видно відразу на вступі до їх хати: на стінах оригінальні ґрафіки Кассіяна, олійний портрет Михайла Коцюбинського, свояка господаря, полиці повні книжок. Сам господар — стрункий, худощавий, страшенне зрадів нашими відвідинами й зажурений, що вони такі короткі. Оповідає про свою працю; важка, вимагає великої фізичної видержливости. Носити коші з овочами, різати дерева, сидіти годинами на дереві підчас вітру — це не жарти. Заробляє по 75 ц. на годину, дружина відробляє комірне домашньою працею у господарів. Найбільший клопіт, коли довго падуть дощі: тоді нема праці в садах і нема заробітку.

Але пп. Т. вдоволені: вони свідомі того, що в місті було б багато гірше, бо через малі діти не могли б обоє працювати, праця не була б легша, а хати такої не мали б, ані такого сердечного відношення працедавців. П. Аполлон Т. вірить, що з часом, коли привикне до роботи, вона буде легша, й мускули сильніші. І ми йому цього щиро бажаємо.

***

— Тепер я Вам покажу диво: єдиного чоловіка, який є направду вдячний Вашому Комітетові, що його спровадив і дав сюди, та який одверто говорить, що він вдоволений, — каже містер Бішоп, їдучи так швидко крутою гірською дорогою, вгору й долину, що починає нагадуватись „Дженерал - Ґаан" на океані. — Бо Ваші люди (продовжує п. Бішоп) досить нераз куменді: вони вважають, що „так має бути" і що все „їм належиться". Той, що Вам його зараз покажу, є винятком.

Перед хату з довгим, наче українським рундуком, виходить до нас молодий, русявий чоловік. Петро Кервавич, 28 років, із Добромільщини, мав 19 років, як залишив рідне село, у таборі в Німеччині одружився із Матроною, в Америці є округло рік, а на овочевій фармі у містера Джана Піттерса 8 місяців. І він і його Матрона, що відразу заметушилась і хотіла вгощати обідом (ми погодились на чудові яблука, кожне, як голова малої дитини), вже непогано говорять по-англійськи. У серпні мин. року сплатили вже ЗУАДК-ві 25 дол. і кошти подорожі. На столі — „Свобода". З гордістю показують на власне радіо і машину до прання. Але найбільша їх гордість і журба — авто: заплатив за нього 400 дол., але воно дихавичне, коли тимчасом тамошні дороги вимагають сильних леґенів. Відколи має авто він і віддалений на 2 милі його сусід, з яким ще познайомимось, є їм веселіше, бо не тільки незалежні від господаря у доїзді до далеко розкинених садів, але й мають свободу рухів у вільних годинах. Матрона журиться, що половина заощаджених грошей пішла на розгойдану машину. Радимо їм — продати за половину і купити новіший річник, хай із обдріпаною каросерією, але сильним мотором. Петро показує в усміщці здорові зуби: „Ще колись мушу мати нового „Бюіка".

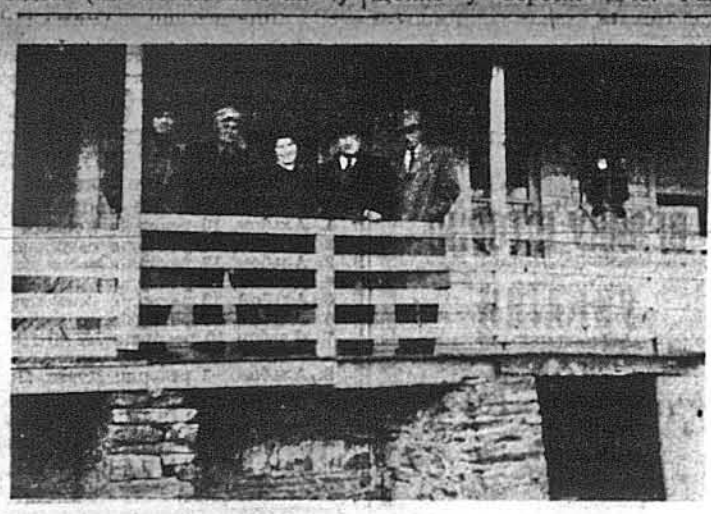
Про їх господарський змисл оповідає пивниця: довгі полиці, повні овочевих компотів і яринних консерв власної продукції. Господарі хотіли нас ними обдаровувати, але ми заявили, що воліємо їх пробувати на пирі, на котрий вони нас запросять з приводу найближчих — хрестин.

***

Перед дім Миколи Михалюка ми заїхали вже 2-ма автами, бо обоє Кервавичі проводили нас і їхали попереду, показуючи коротший шлях. Цим разом ми побачили численну родину: батька, матір і двох синів, парубчаків, як дуби, старший 18 років, що вже голосився до війська, і молодший 17. Вони — буковинці, але признають, що за півроку перебування в Америці навчились більше англійської мови, як за 20 років на Буковині румунської. Донька господарів виїхала з Німеччини на роботу до Канади: тепер батьки заходяться стягнути її сюди. Батько й обидва сини працюють на овочевій фармі міссіс Е. Пейпс в Ґарденс, заробляють по 45 цт. на годину. Батько раніше дуже нарікав, поки йому Щупаківський з олівцем в руці вирахував, що його родина заробляє місячно від 250-300 дол. маючи ще гарну хату, овочі, городовину. Проте Михайлюки і далі не дуже вдоволені, бо кажуть, що „нічого не відложили". Видко, що за „відложене" вони не вважають ані власного гарного авта, ані свиней, що їх накупили й годують. Зрештою, їх нарікання на бідність пояснюємо собі більше присуністю дир. Ґалана, що цікавиться станом їх заборження в ЗУАДК. Микола Михайлюк виправдується: спроваджує тепер дві скитальські родини, заплатить за них, а потім і за себе.

Бажаємо їм швидкого побачення доньки-сестри з Канади й їдемо — тепер уже трома автами, бо молоді Михайлюки їдуть теж — до найближчого сусіди, віддаленого „лише через гору".

Нестор Шиманський із Бережанщини приїхав з ріднею щойно у вересні 1949. Має дружину, яка хворіє і панічно боїться літньої спеки (а живуть серед чудових гір: що мають казати нюйорці чи филаделфійці?!) та двох синів. Із старшим працює на овочевій фармі, разом заробляють до 200 дол. місячно, живуть в окремому домику, де дуже гарні 4 кімнати. Хоч мама квенькає — батько вдоволений: він здає собі справу, що з недужою дружиною та дітьми йому таки найкраще на селі. Має теж тонке почуття громадського обов'язку (на столі лежить „Свобода") і сам заявляє, що хоче скористати з нагоди та звернути свій довг ЗУАДК-ві плюс даток від себе. Власного авта не хоче мати, але тішиться, що сусіди мають, бо завдяки ним дістав зв'язок з своїми людьми і світом. І в один голос ці три родини плачуть: чому до нас не навідується український священик?!

На овочевій фармі м-ра Дж. Піттерса: І. Кедрин, Петро Кервавич, його дружина Матрона, д-р В. Ґалан і мр. В. Бішоп.

Округа Адамс Кавнти з своїми овочевими фармами й американськими приятелями українців належить до найкращих умовинами праці, що їх мають українські робітники. У поворотній дорозі говоримо, що треба буде обов'язково відвідати також ті стейти і місця праці, де нема ні Щупаківських ані Бішопів і де наші люди гірко боряться з першою долею на американській землі. Але не маємо жодного сумніву, що вона всім їм ще всміхнеться. (Кінець).

„ВЕСЕЛА ТРІЙКА"

перший виступ у Филаделфії.

„Це наша генеральна проба" — сказав напередодні свого першого виступу „менаджер" новозаснованого театру - ревії „Весела Трійка", доказуючи цим скромність ансамблю. Тому теж цей перший виступ не відбувся у ніякій „репрезентаційній" залі Филаделфії, а на „Савті", в суботу 28 січня, а в салі при церкві св. Володимира у неділю 29 січня. І ця генеральна проба рішуче вдалася. Вона виявила не тільки добру волю й енергію, але й такі справжні артистичні вартості всіх членів ансамблю, що можна ворожити цій новій спробі тривкий успіх. Назва вечора „Вечір співу й гумору". Репрезентантами співу були п-ні В. Цегельська й п. А. Радванський. Обоє мають прегарні голоси й співочу культуру. Чистий, дзвінкий, кольоратурний сопран п-ні Цегельської дзвенів однаково в українських народних піснях і пісоньках, як аріях із опер і оперет. Знову ж п. Радванський просто полонив і захопив слухачів. Він пісонькар вищого типу, особливо у пісоньках сентиментального жанру. Його милий, мягкий баритон, яким він орудує дуже дискретно, просто ідеально годиться до театру-ревії. Дует Карася й Одарки із „Запорожця за Дунаєм" мусіли обоє артисти — на жадання залі — повторювати. Гумором у конференсієрці та монологу й куплетах бавив публику п. Шашарівський і публика — сміялася та бавилась. Велика частина заслуги в успіху того першого виступу — п-ні Зої Маркович, невтомної, направду вмілої акомпаніяторки, яка не тільки товаришить співові, але й веде його.

Тепер кілька слів „претенсій": Театр не вдержиться, якщо його програма буде складатися механічно, з чергуванням виступів артистів. І п-ні Цегельська і п. Радванський не тільки співаки, але й актори. Казати їм лише співати — це значить марнотравити капітал театру. Публика **кожного** театру й кожного „Вечора", навіть співу й гумору, хоче, щоб на сцені щось **діялось**. Помилкою було виступати без ніяких діялоґів, ніодного скечу. Цю помилку треба направити, тексти придбати (від знаменитих авторів з нової іміґрації аж кишить), знайти залю з авансценою, куди перенести конференсієрку, включити танок, подбати за різнобарвний рефлектор і — виступити вже у кращій залі. Коли це станеться, то після цієї першої **успішної** генеральної проби — наступний виступ матиме повний успіх. (ір)

РЕЛІГІЯ ЯК ЧИННИК В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗАКОРДОННІЙ ПОЛІТИЦІ

Вашингтон. — Президент Труман натрапляє на поважні перепони в признанні нових урядів збоку релігійних організацій, як це виявилося останніми часами. На ценному порядку стоїть признання комуністичного режиму в Китаю так, як це сталося з признанням такого режиму в Польщі, Чехословаччині чи Болгарії. Коли Мао Це-тунг утвердить свою владу в Китаю, Америка мабуть піде шляхом, на який вступила Великобританія. Коли б це сталося, тоді треба передбачувати, що американські католики поведуть постійну опозицію проти уряду.

Цілком відмінне є питання з справі признання режиму ген. Франка в Еспанії. Військові американські кола обстоюють приспішення признання Еспанії тому, що йдеться про американські бази в Еспанії на випадок війни. Вони вказують, що Америка не зірвала дипломатичних взаємин з Еспанією, тільки відтягнула своїх амбасадорів. У цій справі американські католики годяться на погляд військових кол.

Про наші недостачі

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Конференції видають правильно Український Бюлетен (англійською мовою). Але чи він сам може задовольнити величезну потребу інформації світу про Україну, навіть і тоді, коли б додати і видаваний У. К. Комітетом „Український Квартальник".

Які наслідки випливають із такої ситуації? 1. Тому, що українці не можуть подавати в світ інформацій про свою справу постійно і пляново, лишається багато „порожнього місця" в світовій пресі; 2. Поки ми мовчимо, за нас, без нас і часто **проти** нас говорять в українській справі **чужинці**. Чи це можна назвати нормальним?

Не можна без болю в серці дивитися на нашу пресу з еміґрації. За нечисленними вийнятками, ця преса переповнена партійним самохвальством і невисокого рівня політичною дискусією. Річ зрозуміла: написати полемічну статтю значно лекше ніж поставити позитивно якусь проблему. Культурна сторінка теж дуже „шкутильгає". Коли б той папір і гроші, що витрачаються в різних країнах нашого розсіяння на слабенькі пресові органи, обернути на видання добрих інформаційних часописів українською мовою та на інформацію світу в чужих мовах, то це був би величезний поступ.

Зокрема правильна інформація світу вимагає загального узгіднення праці з політичною лінією УНРади, що дала концепцію розв'язання проблеми Сходу Европи і, як довідуємось, здобула цією концепцією прихильність політичних центрів інших поневолених Москвою народів.

Всі ці справи великої, рішальної ваги. Все наше патріотичне завзяття, наші жертви і пролита кров будуть даремні, якщо не виконає наша політична еміґрація головного свого завдання: зв'язати українські визвольні змагання з рухом поступового людства, що бореться і буде боротися проти російського комуністичного імперіялізму. Т. Ю.

В оголошенню представлення „Вуйко з Америки" зайшла помилка адміністрації в даті: Має бути, що вистава відбудеться 12. лютого, а не 5-го.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ДО СТАТТІ: „ДЕ ВОНИ?"

Актуальний у звязку з поновним заведенням у СССР кари смерти причинок п. Василя Мудрого до большевицького народовбивства п. н. „Де вони" в „Свободі" з 19 січня ц .р. (ч. 14), доповнений заслуженим українським бібліографом, літературним критиком і публіцистом Вол. Дорошенком у „Свободі" з 25 січня (ч. 19) спонукує й автора цих рядків подати деякі вияснення. При цій нагоді спростовую неточні дані п. Мудрого щодо імен і функцій деяких українських католицьких єпископів, вивезених большевиками; а саме перемиський єпископ був не Йосиф, тільки Йосафат Коциловський, його помічник о. Григорій Лакота. Перебуваючи від початку другої світової війни у Львові о. Чарнецький був єпископом для українців і білорусинів-католиків східного обряду в межах польської держави до 1939 р. поза Галичиною з резиденцією в Ковлі на Волині. Врешті ім'я апостольського візитатора для українців-питомців у Німеччині, відомого дослідника церковної історії, є о. д-р Петро Вергун, а не „Іван". Коштами цього скромного в приватному житті єрарха появлялися праці, присвячені місії української католицької церкви в об'єднанні церков. Його коштом була видана в останнє збірна праця східніх і західніх теологів про християнський схід на німецькій мові в Регенсбурзі 1939 р. з передмовою митр. Андрея Шептицького. О. Петро Вергун був у часі наших визвольних змагань старшиною Української Галицької Армії.

Очевидно, немає місця на сторінках часопису доповняти неточний реєстр п. Мудрого; згадати б хочби двох львівських членів НТШ, зліквідованих большевиками в часі їх першої окупації, історика д-ра Романа Зубика й економіста-кооператора д-ра Карла Коберського. До щасливців, які вийшли з совєтської тюрми перед німецько - совєтською війною, належав колишній старшина УГА і член УВО, син заслуженого галицького діяча Степана Федака, директора „Дністра" одноіменний з своїм батьком, що в 1921 р. виконав невдалий атентат на Пілсудського у Львові.

Про це згадую принагідно, бо ціль моєї статті відтяжити реєстр п. Мудрого одною особою, тому що наші люди в часі другої світової війни гинули не тільки від большевицьких рук, але й від інших наших ворогів. У реєстрі вивезених у 1939 р. большевиками осіб подає п. Мудрий між іншими: „проф. Лещій (Львів)". Мова тут про останнього директора академічної гімназії (перетвореної за большевиків у десятирічку, за німецької окупації в „першу українську гімназію") у Львові Северина Лещія, кол. отамана УГА при окружній військовій команді в Золочеві 1919 р. і водночас учителя тамошньої державної української гімназії. Оженений з полькою виховував свою дочку в українському дусі в гімназії СС Василіянок у Львові. Але коли він, учитель академічної гімназії, став на прикінці 20-тих років візитатором при львівській шкільній кураторії, оженився вдруге з полькою, а його дочка, студентка медичного факультету львівського університету, стала полькою. Тимто визначений совєтською владою директором медичного інституту, на який був перетворений відділений від університету медичний факультет, східний українець Макарченко звільнив Лещіївну як ренегатку з посади асистента при одному польському професорі цього інституту. Сам Лещій залишив посаду директора гімназії й щасливо подався на захід до корінної Польщі, звідки не повернув і в часі німецької окупації. В початках 1944 р. довідалися його колишні товариші праці, що працювали в двох українських гімназіях і вчительській семинарії у Львові, що Лещій втретє оженився з полькою, але вслід за цією вісткою його дочка, що працювала лікаркою у Львові, повідомила дирекції названих дирекцій, що Лещій згинув від кулі польської боївки.

Коли вже мова про вбивство українців польською боївкою, то слід згадати, що в самому Львові від початків осени 1943 р. польська боївка вбивала безкарно багато українських громадян. Одним з перших впав многонадійний український вчений фізик д-р Андрій Ластовецький, професор і декан одного з факультетів львівського медичного інституту. Загрозу від польської боївки дістав теж професор цього інституту славнозвісний лікар д-р Маріян Панчишин, що скриваючись від неї, простудився і помер. Була чутка, що його таки вбила польська боївка, а тільки німецька окупаційна влада заборонила подавати це на клепсидрах, щоб не підбурювати українців проти поляків. Очевидно, німцям, що винищували поляків на корінних польських землях, було на руку, що польська боївка на західньо - українських землях вбиває українців, а не німців.

Никон Немирон.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

АКРОН, ОГАЙО.

Молодь і скитальці оживили громаду.

Вже від довшого часу не було чутки про нашу місцевість з боку старшого покоління. Це тому, що молодь наша забирає наші місця і веде народню роботу, так, що не можемо повстидатись нею.

Головним чинником є молодечий 180 відділ УНСоюзу, котрий дуже гарно розвинувся в членах і в своїй активности, а також Ліга Української Молоді, як брати під увагу Конгрес Української Молоді Північної Америки і Канади, окружні зїзди, спорт і т. п. Тут хочу згадати ще й про їх жертвенність на народні й церковні цілі. Як прибули наші скитальці, то молодь дала $350 місцевому допомоговому комітетові, аби мав на конечні потреби новоприбулих.

Акрон — не велика українська громада. В часі теперішної еміграції прибуло до нашої місцевости зо скитальщини 18 родин. Більшість жонаті, але є й самітні. Всі гарної будови, учені і доброго характеру. Кожний має якусь працю, постійну або тимчасову. Не є вони ніяким тягаром для української спільноти, навпаки стануть нам у всьому в добрій пригоді. На Святий Вечер, ввійшовши до церковної салі, побачив я їх усіх при одних столах як одну рідню. На передi висів великий напис „Христос Раждається" з Тризубом по середині. Всі вони зійшлися разом, щоб поколядувати і поділитись своїми думками.

Поза своєю щоденною працею вони приходять на проби співу і своїми голосами збільшили наш церковний хор. Теж зорганізували аматорський кружок і ходили з колядою, а всі радо їх витали, подивляючи їх гарні голоси. За так короткий час дали вже одну виставу під назвою „Чудо Вифлеємської ночі", а що у нашій громаді не було вже довший час аматорських вистав, так публика прибула численно, а церковна саля була переповнена. Всі були надзвичайно задоволені.

При цій нагоді хочу поділитись ще й такою доброю вісткою, що всі вони зі своїми дітьми стають членами У. Н. Союзу.

Василь Пулк.

КЛІВЛЕНД, О.

Виступ Українського Оперового Ансамблю.

Українська громада в нашому місті мала нагоду слухати таких оперових співаків і такої добірної музичної програми, якої вона ще не чула. Саля Українського Народного Дому була заповнена вщерть, а публика була одушевлена нашими співаками, не хотіла пустити їх зі сцени. Виступали відомі артисти: Лідія Колісниченко-Горн, Наталія Носенко, Михайло Мінський, Михайло Ольховий та Ігор Зайферт.

Тому, що це був 14 січень і це був український Новий Рік, артисти-співаки ще нам заколядували і защедрували. А вже справдішна радість усім була з тих українських коломийок та чабарашок, які співаки відспівали з великим гумором.

В концертовій програмі були включені теж тяжкі твори чужої опери, сольові арії і дуети а також незнаний нам дует з опери „Запорожець за Дунаєм" в укладі Людкевича, який звучав гарно і стосувався дуже своїм текстом до теперішної долі українського народу. Всім співакам акомпаніював певний свого музичного знання Богдан Пюрко — керівник Оперового Ансамблю.

Громадянин.

МАЯМІ, ФЛА.

Свято Соборности.

22 січня 1950 відбулась у нашій громаді Святочна Академія, присвячина Соборности Українських Земель.

Академію влаштовано заходами Українського Клюбу, який покликав до переведення свята Комітет з таких осіб: Біляк, Подубинська, Годівський. В програму свята входили промови на тему 22 січня, виступи хору, деклямація віршу Оленя: „Лебідь", фортепіяновий дует та інсценізація поезій Франка: „Каменярі" і „Мойсей". При кінці відспівано національний гимн.

Свято відбулось в урочисто піднесеному настрої. Були присутні гості з різних міст Америки, які приїхали на відпочинок до соняшної Флориди. Зібрано добровільними датками $59, які пересилаємо до УККомітету, згідно зо закликом, який був поміщений в пресі, щоб добровільні датки зі свята „22 Січня" були переслані на підтримку політичної акції і спровадження скитальців.

За Управу Клюбу:
Р. Стек, предс.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВЕЛІНҐФОРД, КОНН. — Збори відділу 54 відбудуться 7. лютого, в годині 7. ввечір, в домі під ч. 16 Center St., Wallingford. На збори повинні явитись члени, щоб вислухати звіту і вибрати делеґата на конвенцію УНС. — За уряд: А. Гура, пр.; Б. Салабай, кас.; А. Маланчук, секр.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую Івана Паврозніка і його двох синів Данила і Кузіва з села Воскрисьніці, пов. Рогатин. Мають перебувати в Йонґставн Огайо, або на своїй фармі в тій околиці. Хто про них знає, або вони самі, голоситись до Peter Dron, 106 Barberry Fers, Rochester 5, N. Y.

Пошукую Сестри дочку Ольгу Дембіцьку зі села Ярчівці, повіт Зборів яка перебуває на скитальщині, в Німеччині або Австрії. Хочу вислати її ашуренс на приїзд до USA. Хто знає її адресу, або вона сама, хай голоситься до:
PAUL ZIATKOWSKY
857 Forest Avenue
Bronx 56, N. Y.
U. S. A.

Пошукуємо тітки Агафії Климус, зам. Сенюк з села Плазів, пов. Любачі, Галичина, котра виїхала до З. Д. 1907 р. і перебувала в околиці Ню Йорку. Хто про неї знає або вона сама — голоситись до:
STEFAN & OLENA (Beng) BUNKA, Route I, Eden Prairie, Minn

УВАГА, СТАРІ ІМІГРАНТИ! Хто знає: МАРТИНЕНКА ЛЕОНТІЯ, сина Мартиненка Сергія, який 1920 року прибув до U.S.A. Уроджений на Полтавщині, Кобиляцького округа, село Мартиновка. Розшукує син Деменка Федора, с. Хутора Деменки того самого округа. Хто знає про його перебування, або він сам, прошу відкликнутись на мою адресу:
ANDREW DEMENKO,
c/o E. Bollinger
R. D. 6, Westminster, Md.

Тету КСЕНЮ ҐРИЦЮК, родом зі села Мелни, замешкалої в Ню Йорку, пошукує АННА СТАСИШИН, дочка Ілька і Марії Кузишин зі села Виспа, пов. Рогатин. Хто знає про неї, або вона сама, прошу писати:
ANNA MUC
East Selkirk, Man., Canada.

РЕАЛЬНОСТИ

НА ПРОДАЖ ДІМ, 6 кімнат, два порчі, ґараджь, курники, досить овочевих дерев, більше як акер доброї землі, вода і електрика. Продаю з причини смерти мужа. голоситись до
ANDREW SAWRAN
Bockley Ave., Oxford, N. J.

Професійні Оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave. (Cor. 14th St.)
N. Y. C. — Tel. GRamercy 7-7697.
Острі й довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздуття жил лікуємо без операції. Переводимо аналізу крови для супружих дозволів. — Офісові години: Щодня від 10 рано до 7 ввечір. В неділі від 11 рано до 1 пополудні.

ТАРЗАН, ч. 2273. Тарзан утік.

Коли Ґор вітворив двері, Тарзан уже стояв готовий з віконною запорою.

Миттю могутній печерний чоловік упав поражений.

Потім малпочоловік використав запору як підойму і проломив нею другу запору.

Саме тоді, коли він проховзнувся через вікно, крики малп сповістили його, що дивоглядні експерименти д-ра Зі вже розпочалися.